

Aan: Gedeputeerde Staten Provincie Groningen
Postbus 610
9700 AP Groningen
mer@provinciegroningen.nl

Van: Stichting Natuurbelang De Onlanden
Zetveld 42
9321 AX Peize
info@deonlanden.nl

Onderwerp: Zienswijze NRD ASV's Groningen

Roden 21 juli 2024

Geacht College,

Op dit moment ligt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), waarin de provincie haar zoektocht beschrijft naar Aanvullende Strategische Voorraden voor de drinkwatervoorziening in Groningen, ter inzage. Wij maken graag van deze gelegenheid gebruik om een zienswijze in te dienen. Het betreft specifiek de Aanvullende Strategische Reserveringsruimte die in het gebied Roden-Leek gezocht wordt.

Het zoekgebied tussen Roden en Leek is groot. Het ligt voor een groot deel in het beekstelsel van het Eelder- en Peizerdiep dat uitmondt in De Onlanden. Ook zal er hydrologisch een relatie liggen met het beekstelsel van de Oude Riet. De natuur in beide beeksystemen is afhankelijk van een goed functionerend watersysteem met voldoende en schoon grond- en oppervlaktewater. Kwantiteit en kwaliteit van het grondwater staan al onder druk door intensief landgebruik en grondwateronttrekkingen. Wanneer een ASV in gebruik wordt genomen, zal de winning het grondwatersysteem verder belasten. In deze zienswijze beperken wij ons tot De Onlanden en haar bovenlopen het Eelder- en Peizerdiep.

Bodem en water sturend

In de NRD staat geschreven dat, vanuit het principe 'bodem en water sturen' naar het natuurlijke systeem gekeken wordt waar drinkwaterwinning mogelijk is. Ons inziens moet dan worden uitgegaan van het gehele Peizer- en Eelderdiep systeem. Derhalve is een belangrijke factor daarbij in hoeverre de grondwaterstromen in het gehele beekstelsel hersteld, aangevuld en versterkt kunnen worden zodat het grondwatersysteem er op termijn – u noemt in de NRD de horizon van 2040 – voldoende robuust is om grondwater voor de bereiding van drinkwater te kunnen 'oogsten' zonder dat dit negatieve effecten heeft op het grondwatersysteem en daarmee op de natuur binnen het stroomgebied.

Wij verwachten dat dit maatregelen in het gehele stroomgebied van het Eelder- en Peizerdiep vraagt, niet alleen in het ASV-zoekgebied of in de beekdalen maar nadrukkelijk ook op de flanken en de ruggen. Dit zullen zowel maatregelen zijn die gericht zijn op het vasthouden en infiltreren van de regen die in het stroomgebied valt als maatregelen die zorgen dat dit water schoon is en blijft wanneer het in de grond infiltreert. Gezonde bodems die regenwater vasthouden zodat het kan infiltreren vormen daarin naar onze mening de basis. Dat vraagt (grote) veranderingen in het grondgebruik in het beekdal, op de flanken en op de ruggen. Omdat grondwater traag door de

ondergrond stroomt, zullen deze maatregelen moeten worden uitgevoerd ruim vóóordat de winning in gebruik genomen wordt.

Wij vragen u de grenzen te definiëren van het natuurlijke (grond)watersysteem en de benodigde maatregelen voor grondwateraanvulling mee te nemen in het MER.

Cumulatieve effecten

De beschikbaarheid van voldoende grondwater wordt meegenomen als beoordelingscriterium onder het thema Bodem en Water. Wij vragen u de mogelijkheden voor grondwater aanvulling duidelijk te beschrijven en mee te nemen in de geohydrologische studies.

Bij het functioneren van het grondwatersysteem is in de huidige situatie al sprake van cumulatieve effecten doordat oppervlakte snel wordt afgevoerd en van slechte kwaliteit is en doordat grondwater wordt onttrokken voor drinkwater en landbouw. Door klimaatverandering zullen zich vaker, steeds langere perioden van droogte voordoen waarin grondwater gebruikt wordt om gewassen te beregenen en de vraag naar drinkwater hoog is. Gedurende perioden van lange of hevige neerslag wordt het water echter snel en effectief afgevoerd waardoor het niet de tijd krijgt om in de ondergrond te infiltreren en het grondwater aan te vullen. Deze twee processen hebben beiden een negatief effect op het grondwatersysteem.

Wij vragen u om deze cumulatieve effecten op het grondwatersysteem nadrukkelijk in beeld te brengen.

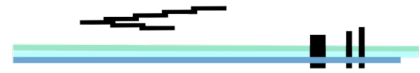
Minimale of maximale hoeveelheden in het MER

In paragraaf 3.2, onder het kopje Alternatieven staat het volgende: “*Binnen deze zoekgebieden nemen we de minimaal te winnen hoeveelheid drinkwater volgens tabel 2.1 als uitgangspunt*”. In paragraaf 2.2 staat: “*Uit de voorstudies lijkt het mogelijk om binnen de vier zoekgebieden 12 miljoen m³ per jaar te halen. Er wordt ook gekeken of het mogelijk is om een grotere hoeveelheid grondwater per zoekgebied te winnen.*”

Waarom wordt bij de beoordeling van de alternatieven uitgegaan van de minimale te winnen hoeveelheden terwijl grotere te winnen hoeveelheden tot de keuzemogelijkheden behoren? Het winnen van grotere hoeveelheden kan immers andere effecten met zich meebrengen waardoor een afweging tussen de gebieden zou kunnen veranderen. Wij vragen u om met een bandbreedte te werken van minimaal tot maximaal te winnen hoeveelheden.

Inzetten op vermindering van de drinkwatervraag.

Hoewel buiten de scope van het NRD willen wij deze zienswijze benutten om aandacht te vragen voor het terugdringen van de drinkwatervraag. Wij begrijpen dat het om een wettelijke verplichting gaat om voldoende strategische drinkwatervoorraden aan te leggen. Echter, wij vinden het belangrijk dat er allereerst ingezet wordt op het verminderen van de drinkwatervraag zodat de aanvullende grondwaterwinningen niet ingezet hoeven worden. Bij de industrie is winst te behalen. Industrie die geen drinkwaterkwaliteit nodig heeft, zou over moeten te schakelen naar industriewater dat uit andere bronnen dan grondwater komt. Ook in de woningbouw, waar de opgave voor de komende jaren groot is, kan de toename van het drinkwatergebruik geremd worden. Nieuwe woonwijken kunnen zo worden ingericht dat regenwater gebruikt wordt voor huishoudelijke toepassingen die geen drinkwaterkwaliteit vragen. Zo blijft het grondwater

stichting Natuurbelang
De Onlanden

beschikbaar voor natuur en drinkwater. Dit vraagt een goede samenwerking tussen de verschillende overheden en andere partijen als industrie en woningbouwcorporaties.

Wij vragen u hier nadrukkelijk op in te zetten vanuit uw rol als hoeder van zowel de drinkwatervoorziening als de kwaliteit van de natuur.

Met vriendelijke groet,

Jeroen Huisman
Voorzitter Stichting natuurbelang De Onlanden